

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Barta Béla ügyvéd /1147 Budapest, Lőcsei út 95./ által képviselt felperesnek a dr. Weilandits Gábor jogtanácsos által képviselt Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központja /1027 Budapest, Bem J. tér 2./ alperes ellen mezőgazdasági kártalanítás ügyében hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 3.K.33.982/2008/5. számú, 2009. június 25-én kelt jogerős kijavított ítélete ellen a felperes által 7. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálása során, az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 3.K.33.982/2008/5. számú ítéletét, valamint az alperes 2008. április 8. napján kelt 02.5/388//5/2008. számú határozatát hatályon kívül helyezi, és az alperest új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezi.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 /ötvenezer/ forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A kereseti és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2007. november 22. kelt kérelmében növény- egészségügyi zárlat alá helyezett vetőburgonya és étkezési burgonya tételek vonatkozásában - mivel a zárlati károsító fellépése miatt azokat meg kellett semmisíteni - összesen 68.372.720 Ft kártalanítást kért az alperestől.

Az alperes 2008. április 8-án kelt 02.5/388/5/2008. számú határozatával a felperes kártalanítási kérelmét elutasította, mert úgy találta, hogy a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény /a továbbiakban: Ntv./ 47. § /2/ bekezdés h/ pontja alapján a felperes részére kártalanítás nem ítélt meg. Megállapította, hogy a felperes betartotta a 2003. évi zárlati intézkedéseket, de - az alperesi álláspont szerint - a felperes

kockázatát és felelősségét képezte, hogy a volt zárlati határozat ellenére saját termőhelyén, ezen belül a fertőzött körzetre nyilvánított területen vetett újra burgonyát, és így még a korábbi zárlat fennállása alatt keletkezett újabb fertőzés.

A határozat ellen a felperes kereseti kérelmet terjesztett elő, kérve a keresettel támadott határozat megváltoztatását, és az alperes kötelezését 94 millió Ft kártalanítás és perköltség megfizetésére. Másodlagosan, a határozat megváltoztatása hiányában, annak hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.

A keresetlevél indokolása szerint az alperesi határozat a termőhely és a fertőzött körzet eltérő jelentésű fogalmak téves alkalmazásával utasította el kártalanítási igényét, hiszen a felperes nem a 2003. évi zárlati intézkedéssel meghatározott termőhelyen vagy annak szomszédságában termelt burgonyát, így számára a kártalanítás (az Ntv. 47. /2/ bekezdés korlátozó feltételének hiányában) jogszerűen megítélhető.

A Fővárosi Bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat 2003. november 14-én kelt 1820-05/2007. számú határozatában a területre zárlatot rendelt el, egyben zárlati intézkedések foganatosítását írta elő határozatában. A határozat rendelkező részének 4. pontja zárlati intézkedésként a felperes által művelt egyéb táblákat is fertőzött körzetre nyilvánította.

Az elsőfokú határozatot a hatóság több ízben módosította, többek között a zárlatot a terület helyett a 8 hektáros területre rendelte el.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálat 191/1/2004. számú határozatával az elsőfokú határozat rendelkező részét kiegészítve azt megváltoztatta, egyéb rendelkezéseit helybenhagyta.

Később a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal 2007. október 26. napján kelt 14.2/874-5/2007. számú határozatával a 13 ha területen termelt és tárolóban tárolt, összesen 342 tonna vetőburgonya tételekre, helyiségekre, szállító-, feldolgozó eszközökre zárlatot rendelt el, melynek alapjául ismét azonos zárlati károsító fellépése szolgált.

Ezen fertőzött tételek megsemmisítése után terjesztette elő a felperes az alperesi határozatban elutasított kártalanítási kérelmét.

A bíróság álláspontja szerint az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a területen a 2007-ben észlelt fertőzés időpontjában a 2003. évben elrendelt zárlati intézkedések még fennálltak, a zárlat feloldása a hatóság ilyen tartalmú kifejezett külön aktusának hiányában nem történt meg.

A bíróság elutasította a felperesnek a növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. /I. 17./ FVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) értelmező rendelkezéseire alapított érvelését, mely szerint a felperes bár a fertőzött körzetben, de nem a zárlati intézkedéssel érintett termőhelyen termelt 2007-ben burgonyát.

A bíróság megítélése szerint az alperes jogszerűen utasította el az Ntv. 47. § /2/ bekezdés h/ pontja alapján a felperes kártalanítás iránti kérelmét és jogerős ítéletében rámutatott arra is, hogy a felperes fellebbezése folytán meghozott 191/1/2004. számú határozat rendelkező részében - annak 6. pontjában - egyértelműen utalt arra, hogy a zárlati intézkedés ideje alatt a hatósági intézkedéssel érintett termőhelyen a fellépő károsító okozta kárért nem jár újabb kártalanítás.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, kérve annak hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését.

A felperesi álláspont szerint a jogerős ítélet megalapozatlan és jogszabálysértő.

Az ítélet sérti a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 50. § /1/-/4/ bekezdésében, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 3. /3/-/5/ bekezdésében, 164. § /1/ bekezdésében, továbbá az Ntv. 47. §-ában foglaltakat.

A felperes rámutatott, hogy a 2003. évi zárlatot elrendelő határozat - az azt módosító 1820/5-05/2003., 1820/6-05/2003. és 1820/7-05/2003. számú határozatokra is figyelemmel - a 8 hektáros területre, valamint a területen termett - és a felperes tárolójában tárolt - 57 tonna vetőburgonya tételre, tároló helyiségekre, a tételekkel kapcsolatba került szállító és feldolgozó gépekre, eszközökre, csomagolóanyagokra rendelte el a zárlatot.

A hatóság a zárlat alá helyezett táblára, és annak köré kijelölt 500 méteres biztonsági sávra - mint fertőzött termőhelyre - 4 évre rendelte el a zárlatot.

A zárlat elrendelése mellett a határozat további zárlati intézkedésként a fertőzött körzetté nyilvánított -felperes által művelt más - táblák tekintetében 2004. és 2005. évre vonatkozó előírásokat tartalmazott.

A fellebbezés folytán hozott 191/1/2004. számú határozat rendelkező része kiegészítésként azt állapította meg, hogy a 2003-ban megtermett, és a határozatban felsorolt fajtájú és mennyiségű vetőburgonya miképpen használható fel.

A felperes rámutatott arra, hogy a 2007-ben a termőhely (mellyel kapcsolatban a zárlati intézkedés folytán kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő) nem állt a 2003-ban elrendelt zárlati intézkedés hatálya alatt, nem tekinthető a 2003. évi zárlati intézkedéssel érintett termőhelynek vagy annak szomszédságának, így a 2007-ben elrendelt zárlattal okozott károk megtérítésére az Ntv. 47. § /1/ bekezdése alapján a felperes jogosult.

Rámutatott arra is, hogy mind az első fokon eljáró szerv, mind a Fővárosi Bíróság a tényállásból indokolatlanul mellőzte a zárlati intézkedések betartását vizsgáló - az ügy érdemére kiható - jelentéseket, és a tényállást nem teljes körűen tárta fel, ami téves következtetésekre adott lehetőséget.

A felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. § /1/ bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 86. § bekezdés c) pontjával, 2008. szept. 1-jével hatályon kívül helyezett, de a kártalanítási kérelem benyújtásakor még hatályban volt és az ügyben alkalmazandó Ntv. 47. § (1) bekezdése értelmében a zárlati intézkedés elrendelésével az árutermelők növényállományában bekövetkezett részleges vagy teljes megsemmisítés esetén a dologi tulajdonban keletkezett károk enyhítésére, - a /2/ bekezdésben meghatározott kivételekkel - a termelő az államtól részleges kártalanításra jogosult. A kártalanításról a növényvédelmi szerv határozatban dönt.

Az alperesi határozat az Ntv. 47. § /2/ bekezdés h/ pontja alkalmazásával utasította el a felperes kártalanítás iránti kérelmét. E rendelkezés szerint: „A zárlati intézkedés ideje alatt a hatósági intézkedéssel érintett termőhelyen, és annak szomszédságában fellépő, ugyanazon károsító által okozott kárért nem jár kártalanítás”.

A felülvizsgálati kérelem elbírálása során annak volt jelentősége, hogy a 2007-ben elrendelt növényvédelmi zárlat olyan területre vonatkozott-e, mely a korábbi zárlati intézkedés ideje alatt az intézkedéssel érintett termőhelyen, és annak szomszédságában fellépő, ugyanazon károsító által okozott kárral hozható összefüggésbe.

A Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a felperes művelése alatt álló tábla nem állt a 2003-ban elrendelt zárlati intézkedések hatálya alatt.

A Rendelet döntés-meghozatalánál figyelembe vett szabálya szerint (1. § 10.pont) fertőzött körzet a megállapított fertőzés, a

feltételezett fertőzöttség, és a károsító valószínű terjedése alapján kijelölt terület.

Az 1. § 21 pontba foglalt meghatározása szerint a termőhely: „Bármely telephely, a táblák együttese, vagy azok növény-egészségügyi célból külön kezelt része, amelyet termelési, vagy gazdálkodási egységként használnak.”

Ez utóbbi rendelkezés (a termőhely fogalom-meghatározása) önmagában nem elegendő a kártalanítási igény elutasításához; szükséges az is, hogy a zárlati intézkedés ideje alatt a hatósági intézkedéssel érintett termőhelyről legyen szó.

A rendelkezésre álló közigazgatási iratok áttanulmányozása után a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a 2007-es zárlattal érintett tábla a 2003-ban elrendelt zárlat fertőzött körzetéhez tartozott, ugyanakkor 2007-ben már zárlati intézkedés hatálya alatt nem állt.

Az eredeti határozat 4. pontjában a hatóság az ügyfél által művelt egyéb táblákra nézve a fertőzést követő évre, és a fertőzést követő második évre nézve állapított meg intézkedéseket; ez évek elteltével ezeknek a konkrét intézkedéseknek az időbeli hatálya megszűnt.

A 191/1/2004. számon a Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálat által meghozott határozat a zárlati határozat rendelkező részét 6. ponttal egészítette ki, mely - az 1. pontban írt rendelkezéstől eltérően - megengedte meghatározott, saját vetőburgonya-tétel, étkezési burgonya termelése céljára vetőburgonyaként való felhasználását, hangsúlyozva, hogy a zárlati intézkedés ideje alatt a hatósági intézkedéssel érintett termőhelyen fellépő, azonos károsító okozta kárért nem jár újabb kártalanítás.

A másodfokú határozat ezen kitétele sem értelmezhető másképpen, mint hogy a zárlati intézkedésekkel egyébként érintett - és zárlati intézkedés időbeli hatálya alatt egyébként álló - területen fellépő újabb fertőzésre nézve zárja ki a kártalanítási igényt.

A rendelkezésre álló iratok alapján azonban megállapítható, hogy a területet érintő, fertőző körzetté nyilvánításban megnyilvánuló zárlati intézkedés időbeli hatálya 2005-ben megszűnt, ezért azon 2007-ben - a felperes által természetelt burgonyával összefüggésben fellépett újabb fertőzés miatt - elrendelt zárlat tekintetében jogosult volt kártalanítás előterjesztésére.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az Ntv. 47. § /2/ bekezdés h/ pontja téves értelmezésével jutott az eljáró bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes kártalanítási kérelmét az alperes jogszerűen utasította el, így a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § /4/ bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a Pp. 339. § /1/ bekezdése alkalmazásával - a

keresetnek helyt adva - az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte.

Az alperesi határozat hatályon kívül helyezése folytán a Pp. 339. § /1/ bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság a felperesi kérelem elbírálására új eljárás lefolytatását rendelte el. Ebben az új eljárásban az alperesi hatóságnak a 2007-ben elrendelt zárlat következtében a felperes által előterjesztett kártalanítási igényt érdemben el kell bírálnia. Ennek során az igény jogszerűségét az Ntv. 42. § /2/ bekezdés h/ pontjában foglaltak alapján nem vitathatja.

A Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság kötelezte a pervesztes alperest a felperes felülvizsgálati és elsőfokú eljárási költségének megfizetésére.

A teljes személyes illetékmentességet élvező alperes helyett a felülvizsgálati eljárás, illetve a kereset illetékét a Magyar Állam viseli, a felperes az általa a tárgyi illeték-feljegyzési jog ellenére illetékbélyegben lerótt illetéket az állami adóhatóságtól visszaigényelheti.

Budapest, 2010. szeptember 8.

Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Patyi András sk. előadó bíró, Dr. Fekete Ildikó sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő